

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

На правах рукопису

ТОКМАКОВА ІРИНА ВАСИЛІВНА

УДК 658.5:504

МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ
ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Спеціальність 08.06.01 – економіка, організація та
управління підприємствами

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник:
Дикань Володимир Леонідович
доктор економічних наук, професор

Харків – 2006

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	10
1.1. Сучасні аспекти екологізації виробництва	10
1.2. Концептуальні засади формування еколого-економічного управління підприємством	27
1.3. Теоретичні основи еколого-економічного управління підприємством	42
Висновки по розділу 1	61
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЇХ ПЕРЕХОДУ ДО РИНКОВИХ ВІДНОСИН	63
2.1. Аналіз і оцінка управління еколого-економічною діяльністю вітчизняних підприємств	63
2.2. Екологічна політика та інструменти державного екологічного управління підприємством в Україні	81
2.3. Основні напрямки удосконалення управління еколого-економічною діяльністю підприємств в умовах їх переходу до ринкових відносин	103
Висновки по розділу 2	126
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	128
3.1. Мотиваційний механізм розбудови ефективної системи еколого- економічного управління підприємством	128
3.2. Формування системи еколого-економічного управління на вітчизняних підприємствах	148
Висновки по розділу 3	172
ВИСНОВКИ	173
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	176
Додаток А	190

ВСТУП

Відмінною рисою сучасного етапу господарського розвитку є формування уявлень про тісний взаємозв'язок економічного й екологічного благополуччя. Еколого-економічна проблематика визначає не тільки ефективність функціонування усіх видів і форм господарської діяльності, але і принципові умови благополучного існування кожної людини.

Нині Україна залишається державою, де зберігається екстенсивний тип розвитку економіки. Так, частка паливно-енергетичного комплексу в структурі промисловості України вдвічі вища, ніж у структурі промислового виробництва таких європейських країн, як Франція, Німеччина, Італія, металургійного комплексу – майже втричі. У структурі економіки велику питому вагу займають потенційно екологічно небезпечні виробництва. Екологічна нераціональність структури економіки характеризується також серйозними галузевими та міжгалузевими деформаціями. Зростає питома вага сировинних галузей, енерго- і матеріаломістких, екологічно-шкідливих виробництв (кольорова металургія, деревообробна і целюлозно-паперова промисловість) при скороченні обсягів виробництва наукоємних галузей. Сьогодні без перебільшення можна говорити, що в Україні має місце екологічна криза, що руйнує традиційну систему життєзабезпечення нації і є однією з головних причин невідвортної деградації українського суспільства.

Основна причина подібного становища полягає в низькій ефективності використовуваних механізмів екологічного контролю і управління, переважно заснованих на жорстких адміністративних методах і примусі.

Стан управління екологічною діяльністю у сучасних умовах функціонування вітчизняних підприємств знаходиться на початковій стадії формування механізму її забезпечення. Дослідження стану природокористування, екологічного управління та екологічної діяльності підприємств в Україні свідчить про гостру необхідність негайного формування чіткого діючого механізму екологобезпечного розвитку країни на основі

вдосконалення та трансформації існуючої економічної і законодавчої бази державного екологічного управління, системи екологоорієнтованого управління на підприємстві та всебічного врахування екологічного фактору в усіх аспектах виробничої діяльності.

Основна причина зазначеного становища полягає в низькій ефективності використання механізмів екологічного моніторингу, контролю та управління, які переважно засновані на жорстких адміністративних методах втручання.

Орієнтація суспільства на сталий розвиток країни, галузі та підприємств, що базується на зміні парадигм традиційної економіки, гуманізації та екологізації її головних принципів, відкриває нові можливості щодо вирішення екологічних проблем та потребує розробки оптимального механізму підвищення ефективності управління саме екологічною складовою діяльності підприємства.

Дослідження теоретичних та практичних аспектів економіки, організації і управління екологічною діяльністю галузі та підприємства знайшли своє місце в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених – Балацького О.Ф., Бистрякова І.К., Буркінського Б.В., Веклича О.О., Галушкіної Т.Г., Данилишина Б.М., Дейнеки О.Г., Кашенко О.Л., Мельника Л.Г., Мішеніна Є.В., Міщенко В.С., Нестерова П.М., Паламарчука В.О., Пахомової Н.В., Реймерса М.Ф., Савченка О.Ф., Садекова А.А., Сахаєва В.Г., Синякевича І.М., Степанова В.М., Трегобчука В.М., Туниці Ю.Ю., Урсул О.Д., Харічкова С.К., Хачатурова Т.С.

У науковій та спеціальній літературі активно розробляються підходи до реформування екологічного управління, вагомо розкриваються деякі принципи розбудови еколого-економічного управління на підприємстві (ЕЕУП), досліджуються інструменти такого управління.

Проте залишаються не в повній мірі вирішеними питання підвищення еколого-економічної ефективності управління підприємством на фоні пошуку шляхів удосконалення діяльності підприємства в умовах екологізації його виробничої діяльності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконувалась у відповідності до плану науково-дослідних робіт Української державної академії залізничного транспорту у рамках підпрограми “Залучення об’єктів підприємницької діяльності в сферу обслуговування транспортних коридорів” Національної програми “Сприяння розвитку малого підприємництва в Україні на 2003 р.”, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів від 16.11.2002 р. № 657-р (договір № 2-НП-07КК-1-2003 від 1.05.2003 р.).

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розробка теоретичних положень щодо еколого-економічної ефективності підприємства, а також розробка методичних та практичних рекомендацій поліпшення механізму організації екологічної діяльності в умовах реструктуризації управління підприємством.

Зазначена мета дослідження обумовила необхідність вирішення таких задач:

- систематизувати теоретичні та методичні основи формування управління діяльністю підприємства в умовах еколого-економічних протиріч;
- визначити сутність та структуру механізму еколого-економічного управління;
- провести аналіз та оцінити ефективність управління еколого-економічною діяльністю вітчизняних підприємств, з’ясувати дієвість впливу інструментів державного екологічного управління на підприємство;
- виявити особливості організації та управління екологічною діяльністю підприємства в умовах переходу національної економіки до ринкових відносин;
- обґрунтувати шляхи реформування механізму управління еколого-економічною діяльністю підприємства;
- запропонувати інструменти підвищення ефективності еколого-економічного управління підприємством;
- розробити методичні рекомендації щодо удосконалення системи еколого-економічного управління підприємством;

- визначити роль еколого-економічного управління підприємством в становленні екологічного підприємництва в Україні.

Об'єкт дослідження – процеси управління підприємствами в умовах їх переходу до ринкових відносин.

Предмет дослідження – напрямки та інструменти підвищення еколого-економічної ефективності управління підприємством.

Методи дослідження. Для проведення дослідження було використано загальнонаукові та прикладні методи економічного аналізу: спостереження - для постановки проблеми, виявлення закономірностей розвитку об'єкта дослідження; теоретичне узагальнення – для систематизації механізмів моніторингу екологічної діяльності; аналізу і синтезу – для виявлення чинників підвищення ефективності управління еколого-економічної діяльності підприємства; статистичного та техніко-економічного аналізу – для оцінки ефективності еколого-економічної діяльності підприємств України та ступеня дієвості інструментів державного екологічного управління; експертної оцінки – для пропозицій щодо удосконалення методики оцінки ефективності еколого-економічного управління підприємством, графічний – для наочного зображення і схематичного подання теоретичного та прикладного матеріалу дисертаційного дослідження.

Теоретичною та методологічною основою дисертації є фундаментальні положення сучасної теорії ринкової економіки, концепції раціонального природокористування, теорія менеджменту, теорія сталого розвитку, законодавчі акти та кодекси у галузі охорони природи та раціонального природокористування України, постанови, рішення уряду з найважливіших питань організації і регулювання еколого-економічної діяльності підприємства в сучасних умовах. Постановка проблеми та аналіз існуючих підходів обумовили необхідність ретельного вивчення та систематизації методологічних матеріалів, наукової, економічної та довідкової літератури, праць провідних вітчизняних і зарубіжних економістів, періодичних економічних, екологічних

та фінансових видань України і країн СНД, статистичних і звітних даних вітчизняних підприємств.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у такому:

вперше:

- доведено обумовленість становлення екологічного підприємництва в Україні розвитком еколого-економічного управління підприємством на основі визначення його ролі в мотивації виробництва екологоорієнтованої продукції;

удосконалено:

- теоретичне обґрунтування сутності еколого-економічного управління підприємством через уточнення його суб'єкту, об'єкту та механізму;

- принципи еколого-економічного управління підприємством шляхом їх доповнення принципами циркулярності та кооперації, застосування яких направлено на сумісне та узгоджене вирішення екологічних проблем різними підприємствами;

- модель системи еколого-економічного управління підприємством за рахунок доповнення блоку “планування екологічної діяльності” елементом “вибір інструментів екополітики”, пропозиції щодо здійснення контролю результатів екологічної діяльності за схемою “екологічний моніторинг → еколого-економічний аналіз → оцінка ефективності еколого-економічного управління підприємством” та визначення напрямків корегуючих дій;

- підходи до визначення оцінки ефективності еколого-економічного управління підприємством шляхом використання якісних критеріїв і кількісних показників та визначення ступеня досягнення цілей, задач екополітики і запланованого рівня екологічної діяльності.

набули подальшого розвитку:

- методичні рекомендації щодо удосконалення інструментів державного екологічного управління, які передбачають реформування економічних інструментів та впровадження інструментів морально-етичного впливу і переконання;

- систематизація коштів для фінансування природоохоронних проектів на підприємстві за джерелами утворення коштів та особливостями їх залучення;
- обґрунтування пріоритетних напрямків удосконалення екологічного управління на рівні підприємства, а саме: впровадження стратегічного планування та екологоорієнтованого управління персоналом, забезпечення еколого-інвестиційних процесів та екологічної якості продукції, формування систем еколого-економічного управління підприємством;
- уточнення змісту поняття “еколого-економічне управління підприємством” через обґрунтування його здатності підвищувати економічну і екологічну ефективність господарської діяльності підприємства за рахунок подолання еколого-економічних протиріч.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною науковою працею, яку виконано на основі теоретичних та практичних узагальнень механізму управління екологічними процесами на підприємстві. У роботі запропоновано механізми, яким притаманне реально забезпечити підвищення ефективності еколого-економічного управління підприємством. Особистий внесок у наукові та практичні результати, виконані у співавторстві, є такий: у роботі [129] автором виділені задачі управління персоналом в системі ЕЕУП та напрямки формування екологічної свідомості персоналу підприємств; у роботі [127] автором виявлено вплив екологічного фактора на економічну безпеку підприємства та напрямки реформування екологічного податку.

Практичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що запропоновані та обґрунтовані підходи до удосконалення управління еколого-економічною діяльністю підприємства, на основі яких розроблено методичне забезпечення щодо розбудови системи ЕЕУП, яке включає: методiku діагностики ефективності екологічної діяльності підприємства на основі оцінки зниження економічного потенціалу; методiku оцінки ефективності ЕЕУП.

Наукові результати дисертаційної роботи знайшли застосування в навчальному процесі в Інституті перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів Української державної академії залізничного транспорту при викладанні дисциплін “Енергозбереження та екологія на транспорті” і “Економічна безпека підприємства” та конкретне практичне застосування у діяльності НВО «UBC-promo» (акт №1908 від 20.09.2006 р.) та торговельно-промислового холдингу «UBC-group» (акт №1909 від 15.09.2006 р.).

Апробація результатів роботи. Основні положення та висновки проведеного дослідження доповідалися на міжнародній науково-технічній конференції «Проблеми ресурсозбереження на транспорті» (Харків, 2006 р.), на науково-практичних конференціях “Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України” (Коктебель -Харків, 2006 р.), “Проблеми економіки и управління на железнодорожном транспорте” (Судак-Київ, 2006 р.).

Публікації. За результатами виконаних досліджень, опубліковано 10 наукових робіт, з них 8 статей та 2 тези доповідей у провідних наукових фахових виданнях. Загальний обсяг опублікованих робіт становить 2,7 ум. друк. арк., особисто автору належить 2,5 ум. друк. арк..

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури з 168 найменувань. Зміст роботи викладений на 175 сторінках машинописного тексту, містить 17 рисунків, 23 таблиці, 1 додаток.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз ефективності сучасного екологічного управління свідчить про його нездатність попередити нагромадження і загострення еколого-економічних суперечностей, що провокує подальший розвиток не виваженої антропогенної діяльності, руйнацію матеріальної основи суспільного виробництва і становить реальну загрозу національним інтересам. Зазначене вимагає проведення реформування існуючих підходів, форм, методів стимулювання раціонального природокористування як на рівні держави, так і на рівні підприємства.

2. Дослідження становлення екологічного управління дозволило виявити ті аспекти екологізації, що мають забезпечити підвищення екологічної ефективності управління. Зокрема методологічної базою екологізації економіки і виробництва має стати концепція сталого розвитку, яка передбачає здійснення підприємницької діяльності на засадах екологічної відповідальності. На основі вивчення зарубіжного досвіду, був зроблений висновок про необхідність для вирішення екологічних проблем консолідувати зусилля різних підприємств. Для цього пропонується доповнити базові принципи ЕЕУП принципами циркулярності та кооперації.

3. Сучасні підприємства не зацікавлені в здійсненні екологізації, тому виникає потреба реформування існуючих державних інструментів екологічного управління за такими напрямками: узгодження стандартів якості навколишнього середовища (у тому числі відповідно до європейських стандартів), модернізація існуючих інструментів з метою підвищення їх дієвості, ширше застосування інструментів морально-етичного впливу та переконання. Важливою складовою реформування зазначених інструментів має стати їх правове забезпечення.

4. В умовах переходу до ринкової економіки посилюється роль управління екологічною діяльністю на рівні підприємства. Це обумовлено і вимогами вітчизняного законодавства про підприємництво. Підвищення

результативності екологічного управління на підприємстві можливо за рахунок використання дієвих організаційно-економічних інструментів, у тому числі стратегічного і маркетингового планування, екологоорієнтованого управління персоналом, управління екологічною якістю продукції та впровадження систем ЕЕУП. Дослідження сутності ЕЕУП через визначення й уточнення суб'єкта, об'єкта та механізму такого управління свідчить, що ЕЕУП – це управління еколого-економічною діяльністю підприємства, яке орієнтоване на підвищення господарської та екологічної ефективності.

5. З метою підвищення еколого-економічної ефективності управління підприємством удосконалена модель системи ЕЕУП. Запропоновано доповнити блок “планування екологічної діяльності” елементом “вибір інструментів екополітики” та здійснення контролю результатів екологічної діяльності пропонується за схемою: екологічний моніторинг → еколого-економічний аналіз → оцінка ефективності ЕЕУП. Важливим напрямком удосконалення еколого-економічного аналізу має стати проведення екологічної діагностики, яку пропонується орієнтувати на визначення характеру порушення ходу виробничого процесу та економічних збитків.

6. Доцільно у практичній діяльності у сфері еколого-економічного управління провести якісні зміни в мотивації, плануванні, організації діяльності і використовувати досягнутих результатів. Зазначене потребує оцінки ефективності систем ЕЕУП. Пропонується проводити оцінку ефективності ЕЕУП шляхом використання якісних критеріїв і кількісних показників та визначення ступеня досягнення цілей, задач екополітики і запланованого рівня екологічної діяльності. На основі вище зазначених підходів розроблена методика оцінки ефективності ЕЕУП.

7. Направленість ЕЕУП на постійне поліпшення екологічної ефективності господарчої діяльності на підприємстві та забезпечення конкурентоспроможності продукції за рахунок екологічних переваг вимагає врахування рівня екологічних потреб суспільства, який вже сьогодні

передбачає виробництво продукції екологізації стилю життя, що створює засади для становлення екологічного підприємництва.

8. Запропоновані в дисертаційному дослідженні пропозиції направлені на підвищення еколого-економічної ефективності управління підприємством та сприяють екологізації виробництва і переходу національної економіки на модель сталого розвитку. Отримані теоретико-методологічні результати є основою удосконалення механізму екологічного управління в Україні. Розроблені методичні підходи доцільно використовувати на вітчизняних підприємствах промисловості та транспорту при формуванні і розвитку систем ЕЕУП.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Иманов Н.М. Экологизация экономических категорий// Вестник МГУ. Серия экономическая. – 1989. - № 6. – С.5-14.
2. Веклич О.А. Еколого-економічні суперечності. – К.: Наукова думка, 1991. – 142 с.
3. Телиженко А.М. Сущность и содержание основных эколого-экономических противоречий// Вісник СумДУ –2003. - №5(51). – С. 56-63.
4. Гринів Л.С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії. – Львів: Вид. Центр Львів. Нац. ун-ту, 2001. – 239с.
5. Конституція України / К.: Юрінком, 1996.
6. Наше общее будущее. Доклад международной комиссии ООН по окружающей среде и развитию. Пер. с англ. / под ред. Евтеева С. – М.: Прогресс, 1989. – 289 с.
7. Трегобчук В. Ресурсно-екологічна складова національної безпеки // Економіка України. - 1999. - №2. – С.4-14.
8. Трегобчук В. Концепція сталого розвитку для України // Вісник НАН – 2002.- №2. – С.12-15.
9. Національна доповідь України на конференції ООН “Навколишнє середовище та розвиток”. – К., 1992. – 42 с.
10. Перринг Ч. Экономический рост и устойчивое развитие. // Мир науки, - 1991. - т. 35 - N 1. - С. 5-9
11. Вовк В.И. Экологическая экономика: от доктрины к политике// Техническая газета.- 2004.- № 34-35 (86-87) от 9 сентября. – С.3-5.
12. Вернадский В. Научная мысль как планетное явление. - М.: Наука, 1989. – 356 с.
13. Новиков Р. Глобальная экологическая проблема. - М.: Мысль, 1988. – 255 с.

14. Вернадский В. Философские мысли натуралиста. - М.: Наука, 1988. – 285 с.
15. Злупко С.М. Сергій Подолинський – вчений, мислитель, революціонер. – Львів: Каменяр, 1990. – 63 с.
16. Нестеров П.М. Экономика природопользования. – М.: Высшая школа, 1984. – 256 с.
17. Сарабский А. НТП в системе эколого-экономических отношений. - Красноярск: Изд-во Красноярского ун-та, 1986. – 142 с.
18. Дикань В.Л., Дейнека А.Г., Позднякова Л.А., Михайлов И.Д., Каграманян А.А. Основы экологии и природопользования.- Харьков: ТОВ «Олант», 2002. – 384 с.
19. Гофман К.Г. Экономическая оценка природных ресурсов. – М.: Экономика, 1997. – 140 с..
20. Гиренок Ф. Экология, цивилизация, ноосфера. - М.: Высшая школа, 1990. – 125 с.
21. Низ А. Экономика и окружающая среда: Пер. с англ. - М.: Экономика, 1981. – 192 с.
22. Шевчук В. Про концепцію переходу України до сталого розвитку. - К.: БМТ, 1998. – 152 с.
23. Шостак Л. Социэкологические ориентиры современной экономической политики // Экономика Украины. - 1999. - №9. – С.72-79.
24. Вернадский В. Научная мысль как планетное явление. - М.: Наука, 1989. – 356 с.
25. Пигу А. Экономическая теория благосостояния. Т.1. - М.: Прогресс, 1985. – 445 с.
26. Куклина И. Новиков Р. Управление окружающей средой в капиталистических странах: теория и практика. – МЭМО, 1980. - № 9-10.
27. Бартов В., Седов В. Концепции взаимодействия экономики и природы. - М.: Мысль, 1984. – 159 с.

28. Возняк В. Общественное развитие и экология. // Вопросы экономики. 1995, №2 – С. 129-138.
29. Кравцов В. Современные научные подходы к окружающей среде и социально-экономическому развитию // Экономика природопользования. Под ред. Л.Хенса, Л. Мельника, Э. Буна. – К.: Наукова думка, 1998, с.45-47.
30. Гофман К.Г., Лемешев М.Я., Реймерс Н.Ф. Экономика природопользования // Природа и экономика. – М.:Прогресс, 1975. – с.5-12.
31. Нестеров П.М. Экономика природопользования. – М.:Высшая школа, 1984. –256с
32. Хачатуров Т.С. Экономика природопользования. – М.:Наука, 1987. – 258 с.
33. Сахаев В.Г., Щербицкий Б.В. Экономика природопользования и охрана окружающей среды. – К.:Вища школа, 1987. –263с.
34. Буркинский Б.В., Ковалева Н.Г. Экономические проблемы природопользования. – К.: Наукова думка, 1995. –143 с.
35. Буркинский Б.В., Степанов В.М., Харичков С.К. Природопользование: Основы эколого-экономической теории. – Одесса: ИПРЭЭИ НАН УКРАИНЫ, 1999.- 350 с.
36. Балацкий О.Ф. Экономика защиты воздушного бассейна. – Харьков: высшая школа, 1976. – 120с.
37. Балацкий О.Ф. Экономика чистого воздуха. – К.: Наукова думка, 1979. – 296 с.
38. Лебединский Ю.П. Экономика использования водных ресурсов.. – К.: Наукова думка, 1980. – 180с.
39. Крыжановский Р.А., Громова Е.Н., Галушкина Т.П. Морская экономика сегодня и завтра. – М.: Наука, 1991. –161с.
40. Мелешкин М.Т., Степанов В.Н. Промышленные отходы и окружающая среда. – К.: Наукова думка, 1980. – 180с.
41. Мищенко В.С. Минерально-сырьевой комплекс Украины. – К.: Наукова думка, - 1987. – 230 с.

42. Генсирук С.А. Рациональное природопользование. – М.: Лесная промышленность, 1979. – 312 с.
43. Туница Ю.Ю. Экономические проблемы комплексного использования и охраны лесных ресурсов (вопросы теории). – Львов: Вища школа, 1976. – 120 с.
44. Живицкий А.В. Народнохозяйственная эффективность освоения рекреационных ресурсов побережья южных морей СССР// Проблемы экономики моря. – К.: ИЭ АН УССР, 1980, - с.82-86.
45. Живицкий А.В., Степанов В.Н. Социально-экономическая эффективность и природоохранные проблемы освоения рекреационных ресурсов Украины // Экономика Советской Украины, 1986.- №6.-с91-96.
46. Мельник Л.Г. Екологічна економіка: Підручник. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2002. – 346 с.
47. Программа действий. “Повестка дня на 21 век” и другие документы конференции в Рио-де-Жанейро в популярном изложении. - Женева: Центр, 1993. – 356 с.
48. Урсул А.Д. Экологическая политика и устойчивое развитие// Екологічний вісник -№ 11-12 –2003-с.26-29.
49. Шостак Л. Социологические ориентиры современной экономической политики // Экономика Украины. - 1999. - №9. – С.72-79.
50. Стадницький Ю. До проблеми концепції екологічної політики України і механізму її реалізації // Экономика Украины. - 2003. - №1. – С.75-80.
51. Веклич О. Формування економічного механізму сталого розвитку України // Вісник НАН України.- 2000. - №2. – С.3-15.
52. Веклич О.О. Економічний механізм екологічного регулювання в Україні. - К.: (Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів), 2003. – 88 с.
53. Пахомова Н.В., Эндерс А., Рихтер К. Экологический менеджмент. – СПб.: Питер, 2003. – 544 с.

54. Токмакова И.В. Формирование системы эколого-экономического управления предприятием в концепции устойчивого развития// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2003. - №4. – с.60-65.
55. Clean up or clear out // The Economist. - London. - 1999 – vol.353, №8149 – P. 29.
56. How green is your market? // The Economist. - London, 2000 – vol.354, № 8152 – P. 76.
57. Tinberg T. Controlling Pollution by Price and Standard System // Swedish J. Econ.. - 1993. - №2. – P.105-155.
58. ISO 14001 Environmental management systems - Specification with guidance for use. – Brussels: ISO,1996.
59. <http://iso14000series.narod.ru/Rus/ISO-14031-2001.doc>
60. ДСТУ ІСО 14001-97 Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування. – К.: Держстандарт, 1998.
61. Балацкий О, Лукьянихин В., Лукьянихина Е Экологический менеджмент : проблемы и перспективы становления и развития. “Экономика Украины”, №5, 2000., с. 68-73.
62. Галушкина Т.П. Экономические инструменты экологического менеджмента (теория и практика) – Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований, 2000. – 279 с.
63. Галушкина Т. Экологический менеджмент в Украине // Экономика Украины. - 1999. - №6. – с.78-83.
64. Галушкина Т.П., Харичков С.К. Экологический менеджмент в Украине: реалии и перспективы. Одесса, 1998. - 108 с.
65. Карагодов И. Экологический менеджмент природопользования. // Бизнес-информ. – №19. –1998. - с.3-7.
66. Садеков А.А. Механизмы эколого-экономического управления предприятием – Донецк, 2003. –310 с.

67. Диллик Т. Концепция «экологически осознанного» руководства предприятием // Проблемы теории и практики управления. – 1993. - № 4. – с. 75-81.
68. UNEP help turn accountancy green // Our planet. - 1992. - №2. – P.45-52.
69. Паламарчук В.О. Еколого-економічні та соціальні нариси з проблем природокористування.- Дніпропетровськ: Пороги, 2004. – 258 с.
70. Перга Т.Ю. Україна в Індексі Екологічно сталого розвитку: реалії та перспективи на майбутнє// Екологічний вісник. 2005. - №1. - с.18-19.
71. Україна у цифрах 2005 р. Статистичний довідник – К.: Консультант, 2006. – 247 с.
72. Інформаційний бюлетень Державного Комітету Статистики України. - Ужгород: ІВА, 2004. – 269 с.
73. [http:// minfin. rmi. gov. ua](http://minfin.rmi.gov.ua)
74. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Економіка підприємств. - Суми: Університетська книга, 2003. – 348 с.
75. Чумаченко М. Економічні проблеми екології в Україні // Людина та політика. – 2000. - №6. –с. 74-77 .
76. Веклич О. Феномен екологічної поляризації сучасного українського суспільства // Економіка України. - 1999. - №12. – с. 49-55.
77. Екологічні збори та поточні витрати на охорону природи за 2005 рік по Харківській області. Держкомстат України. Головне управління статистики у Харківській області, Харків. – 2006. – 80 с.
78. [http:// www. ecoline. ru](http://www.ecoline.ru)
79. Веклич О. Удосконалення економічних інструментів екологічного управління в Україні // Економіка України. - 1998. - №9. – с.45-48.
80. Мельник Л., Маслова С. Существует ли связь между доходами в обществе и загрязнением окружающей среды? // Экономика Украины. - 1999. – №8. - С. 62-65.

81. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2002 році. - Міністерство екології та природних ресурсів України.- К.: Видавництво Раєвського. –2003р.

82. Гречановська І.Г. Багатофункціональні екологічні фонди // Ринкові важелі та стимули розвитку господарчих систем. – Одеса РЕНТ - 1997 р. – С. 335-361.

83. Пилипчук М., Колпакова В. Роль екологічних фондів у період переходу до ринкової економіки // Економіка України.- 1998. –№ 2 – С. 73-79.

84. Харківська область в 2005 році: Статистичний щорічник. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2006. – 604 с.

85. Синякевич І. Економіческие инструменты экополитики: теория и практика // Экономика Украина. - 1999. - №10. – С.78-83.

86. Синякевич І., Врублевская Е. Первый мировой конгресс экономистов по окружающей среде и природным ресурсам // Экономика Украины. - 1998. - №3 – С.74-79.

87. Кашенко О. Фінанси природокористування. - Суми: Університетська книга, 1999. – 419 с.

88. Сахаєв В., Шевчук В. Економіка і організація охорони навколишнього середовища. - К.: Вища школа, 1995. – 358 с.

89. Кравців В. Економічний розвиток і екологічна безпека: шлях України // Регіональна економіка. – 1997. - №3. – с. 97-104.

90. Сосунова І.П. Политика экологическая // Глобалистика: Энциклопедия. – М., 2003.- с.800

91. Стадницький Ю.І. Економічні основи управління оздоровленням довкілля (методологія і практика) – Львів; Держ. ун-т. “Львівська політехніка”; 1999 – 259с.

92. Розвиток громад і регіонів України // За ред. С. Максименка. – К.: Інститут Схід-Захід, 1999р. –226с.

93. Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” К., 1991.

94. Фурдичко.О. Екологічна безпека України - запорука її економічної стабільності // Регіональна економіка. – 2001. - №4, -с. 18-24.
95. Звіт Міністерства охорони навколишнього природного середовища України про використання коштів Державного бюджету України за 2004 рік // Урядовий кур'єр. – 15 квітня 2005 року. - №70. – С.5.
96. Голуб А., Струкова Е. Экономические методы управления природопользованием. - М.: Наука, 1993. – 136 с.
97. Малярчук І.А., Прейгер Д.К., Сліпець І.В., Циганюк А.І. Екологічна політика держави та економічний механізм її реалізації // Довкілля і ресурси: К.; 2000. – С. 19-31.
98. Экономика природопользования / Под ред. Л. Хенса, Л. Мельника, Э. Буна. – К.: Наукова думка, 1998. – 481 с.
99. Экономические основы экологии. Учебник. - СПб., 1995. –280 с.
100. Садеков А.А. Экологическое регулирование хозяйственной деятельности: зарубежный опыт: Монография –Донецк: ДонГУЭТ, 2003.- 106 с.
101. Синякевич І.М. Приоритетні інструменти екологічної політики // Фінанси України. - 2000. – № 10. – С. 139-146.
102. Львов Д. Экономика России свободная от стереотипов монетаризма // Вопросы экономики. – 2000. - №2. – с.90-160.
103. Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П. Глобалізація економіки та національна екологічна доктрина// Економіст – 2002. -№ 9- с20-23.
104. Кабушко А.М. Особливості формування фінансово-економічного механізму охорони навколишнього природного середовища // Вісн. Сумського сільськогосп. ін-ту. Сер. Фінанси і кредит. – 1997. – №1. – С. 18-21.
105. Мищенко В. Действенность экономических рычагов экологической политики (действительно ли «загрязнитель платит» ?” // Экономика Украины. – 2002. -№ 7. – С. 62-69.
106. Львов Д. Финансовая система и экономический рост // Проблемы теории и практики управления. – 1998. - №5. – С.15-22.

107. Голуб Л., Маркандия А., Струков Е. Проблемы изъятия рентных доходов // Вопросы экономикм – 1998. - №6. – С. 148-159.

108. Шевчук В.Я. Національна екологічна політика України за 10 років незалежності. Екологія і ресурси. Збірник наукових праць Українського інституту досліджень навколишнього середовища і ресурсів. – К.: АВС, 2001.- с.139-143.

109. Кравців В. Екологічна політика України: сучасний стан і шляхи активізації.// Науковий вісник Чернівецького університету, 2001р. – Вип. 109-110.-Сер.Економіка, с.7-11.

110. Закон України «Про підприємства в Україні»

111. Добров Г.М., Перелет Р.А. НТР и природоохранная политика. К.: Из-во «Наукова думка»- 1986.

112. Балацкий О.Ф., Жулавский А.Ю., Малышко Н.И., Скомороха В.Н. Природоохранная работа на промышленном предприятии.– Киев: Техника, 1986.- 133 с.

113. Жаркова И.А. и др.. Хозяйственная деятельность и состояние окружающей среды. – Киев: Наук. Думка, 1989.- 165 с.

114. Савченко О.Ф. Економіко-управлінські проблеми охорони навколишнього природного середовища на підприємствах України: теорія, методологія, практика.- К.: РВПС НАН України, 2001. –248с.

115. Токмакова І.В. Конкурентні переваги екологічної стратегії// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2005. - № 9-10. – с.107-112.

116. Товолжнянський Л.Л., Масікевич Ю.Т, Солодкий В.Д., Сакара Ю.Д., Хлисту́н Н.Я., Шапорев В.П., Моїсєєв В.Ф., Управління природоохоронною діяльністю: Навчальний посібник. – Харків, НТУ “ХПІ”, 2002. – 304 с.

117. Залесский Л.Б. Экологический менеджмент : Учебное пособие для вузов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. –220 с.

118. Волик Н.Г. Фінансування екологічної діяльності в Україні // Держава та регіони.-Серія: Економіка та підприємництво – 2004. - №1. – С. 74-77.

119. Хлобистов Є.Х. Вдосконалення системи фінансування природоохоронних проектів // Регіональна економіка. – 2003. - № 4. – С. 204-211.

120. Патока И.В. , Хлобыстов Е.В. Экономические механизмы экологической политики: становление и перспективы развития // Економіка промисловості. – 2001. № 2. – С.33-40.

121. Буркинский Б.В., Ковалев В.Г., Ковалева Н.Г., Колонтай С.Н., Павленко Е.П., Розмарина А.Л., Степанов В.Н. Инвестирование природоохраной деятельности. – Одесса: Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2002. – 224 с.

122. Борисова В.А. Еколого-економічні аспекти підприємницької діяльності - Суми: Довкілля, 2003. –208 с.

123. Мишенин Е.В. Экономический механизм экологизации производства. - Суми: Мрія-1,1996. – 138 с

124. Мишон Е. Роль экологического фактора в воспроизводстве рабочей силы. - Воронеж: изд-во ВГУ, 1993. – 160 с.

125. Костицкий В.В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка. – К.: ІЗП і ПЗ, 2003. – 773 с.

126. Токмакова І.В. Удосконалення системи фінансування природоохоронних проектів на підприємстві// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2004. - №8. – с.52-56.

127. Дикань В.Л., Токмакова И.В. Управление персоналом в системе эколого-экономического управления персоналом// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2004. - №5-6. – с.221-229.

128. Токмакова І.В. Інструменти державного екологічного управління у забезпеченні екологічної безпеки підприємств України// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2005. - №11. – с.162-165.

129. Сухорукова Т.Г. Токмакова И.В. Экологическая безопасность отечественных предприятий промышленности и транспорта// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2005. - №12. – с.82-87.

130. Лукяніхін В.О. Екологічний менеджмент у системі управління збалансованим розвитком: Монографія. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2002. – 314 с.
131. Герасимова С. Проблеми регулювання природокористування в перехідній економіці України. – К.: Міра, 1998. – 23 с.
132. Макаренко М.В., Махолина О.М. Производственный менеджмент. М., 1999. – 384с.
133. Жибуль Н. Экологические потребности: сущность, динамика, перспективы. – М.: Прогресс, 1991. – 275 с.
134. Герасимчук З. Научные основы исследования экологической безопасности как фактора устойчивого развития// Экономика Украины - № 11. - 2000. - с.62-69.
135. Масловська Л. Наукові основи формування національної стратегії сталого розвитку України // Экономика Украины. - 2003. - №3. – С.75-80.
136. Трегобчук В. Необхідність еколого-економічної моделі ринкових реформ в Україні // Економіка України. - 1997. - №2. – С.5-12.
137. Трегобчук В., Веклич О. Еколого-економічні моделі ринкових реформ в Україні // Економіка України. - 1997. - №4. – С.4-14.
138. Проект Концепції сталого розвитку України // Світ. - 1997. - №12. – С.20-35.
139. Послання Президента України до Верховної Ради України: Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки. – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2002. – 74 с.
140. Кравців В. Екологічна політика України: сучасний стан і шляхи активізації.// Науковий вісник Чернівецького університету, 2001р. – Вип. 109-110.-Сер.Економіка, с.7-11.
141. Купинец Л., Харичков С. Экологический фактор в нормативно-правовом регулировании международной торговли // Экономика Украины. – 2005. - № 2. – с. 71-78.

142. Декларация Рио по окружающей среде и развитию от 14.06.1992 г. // Конверсия в машиностроении. – 1998. - №3. – С. 59-65.
143. Шостак Л. Социэкологические ориентиры современной экономической политики // Экономика Украины. - 1999. - №9. – С.72-79.
144. Засуха В. Екологічна криза: загальна характеристика, причини виникнення, наслідок та шляхи подолання// Науковий світ. -2000. - №7. – С.2-3.
145. Попова О. Екологія входить у ринок // Дзеркало тижня – 2004. - № 40 (364) – С.5-6.
146. Екологічне підприємництво: Навчальний посібник / В.Я. Шевченко, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін. – К.: Мета, 2001. – 191с.
147. Реймерс Н. Экология (теория, законы, принципы, гипотезы). - М.: Россия молодая, 1994. – 367 с.
148. Долина Л.Ф. Стандартизація та метрологія у сфері охорони довкілля. Ч1. Основи стандартизації та метрології. – Дніпропетровськ: Континент, 2004. – 187 с.
149. ISO 14001 Environmental management systems - Specification with guidance for use. – Brussels: ISO,1996.
150. Токмакова І.В. Удосконалення екологічної діяльності на вітчизняних підприємствах// Коммунальное хозяйство городов – 2006. – выпуск 71-серия: Экономические науки – с.171-175.
151. Верещак В. Обоснование экологических инвестиций: комплексный подход // Бизнес-Информ. – 1999. - №9. – с.116-118.
152. Данилишин Б. Україна: тернистий шлях до сталого розвитку // Зелений світ. - 1997. - №2. – С.10-14.
153. Макаров С.В. Экологический мониторинг // Современные инструменты экологического регулирования. - М: Эколайн, 1998.-С.38-52.
154. Мишенин Е.В., Токарева Т.В., Мишенина Н.В., Ришняк И.Н. К вопросу о видах эколого-экономического анализа.// Вестн. науки и техники. – 1997. – вып.2. – С.88-95.

155. Смірная С.М. Організаційно-економічне забезпечення екологічної безпеки підприємств виробничої сфери. Автореферат на здобуття наук. ступеня к.е.н.. Луганськ, 2006 р. – 20 с.

156. Бородин А.И. Управление предприятием и экология: перспективы экомаркетинга и экоаудита// Общественные науки и современность. – 2006. - №2. – с.89-97.

157. Петруня В.Ю. Маркетингове середовище підприємства в контексті еколого-економічних відносин // Економіка та підприємництво – 2003. – № 2. – с. 64-68.

158. Кредисов А. Маркетинг. – К.: Украина, 1994. – 287 с.

159. Закон України “Про екологічний аудит” від 24 червня 2004р. № 1862-1У// Причорноморський екол. бюл. – 2005. - №1. – с. 65-72.

160. Лазор О., Загвойская Л. Эколого-экономические подходы к реализации экологической политики // Экономика Украины. - 2002. – №12. - С.74-79.

161. Отенко И.П. Методологические основы управления потенциалом предприятия. Науч. Издание. –Харьков, 2004. –216 с.

162. Сосненко Л.С. Анализ экономического потенциала действующего предприятия. – М.: Издательский дом «Экономическая литература», 2003. – 208с.

163. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка. Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 316 с.

164. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия. – Сумы. Университетская книга, 2004. – 360 с.

165. .ГОСТ Р ИСО 14031-2001. Управление окружающей средой. Оценивание экологической эффективности. Общие требования. – М., 2001.

166. Жигунова Н.М., Андрюха И.Г. Методология измерения экономической эффективности системы экологического менеджмента // Все о качестве. Отечественные разработки. – 2003.- Вып.№ 4 (25). – с.78-88.

167. Косарецкий В.В., Федько С.А., Молчанов И.А. Экоменеджмент и оценка его эффективности. Механізми регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва, Суми Вид-во СумДУ. - 2000. - вип3.2000 – с.32-39.

168. Токмакова І.В. Роль еколого-економічного управління в становленні екологічного підприємництва в Україні// Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2006. - №13. – с.108-111.

Додаток А

Таблиця

Рекомендовані показники оцінки ефективності еколого-економічного управління підприємствами

Оцінка досягнення поставленої мети та задач екополітики, оцінка відповідності екополітики вимогам законодавства і стандартів екоменджменту	Оцінка досягнення запланованого рівня екологічності діяльності підприємства
<ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування і публічне декларування підприємством основних принципів екологічної діяльності (декларування екологічної політики); - наявність і обґрунтування підприємством цілей, направлених на розвиток процесів безперервного з року в рік поліпшення досягнутих результатів екологічної діяльності там, де це реально можливо; - використання підприємством програм і методів екологічного аудиту для оцінки досягнутих результатів і подальшого розвитку діяльності; - формування і розповсюдження підприємством "зеленої звітності"; - екологічна відкритість підприємства; - об'єднання задач управління якістю продукції і послуг і екологічного управління; - стимулювання залучення персоналу в екологічну діяльність підприємства; - оцінка підприємством фактичної дії на оточуючу середовище порівняно з декларованою дією; - екологічна добродійність підприємства; - екологічне інформування і освіта персоналу; - добровільні екологічні зобов'язання підприємства; - формування і розповсюдження екологічної програми підприємства; - взаємодія підприємства з екологічною громадськістю; - підтримка підприємством діяльності в області суспільного екологічного моніторингу і контролю; - взаємодія з населенням, що проживає в зоні впливу підприємства; 	<p>1. Показники екологічності умов діяльності підприємства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - показники, що характеризують обсяг забруднення за видами (обсяг викидів в атмосферне повітря, обсяг скидання забруднених вод, обсяги утворення твердих відходів, у т.ч. токсичних, а також величини радіаційного, вібраційного, теплового та шумового забруднення). - коефіцієнт виконання нормативу ГДВ (відношення фактичних об'ємів викидів в атмосферу до ГДВ) та коефіцієнт виконання нормативу ГДС (відношення фактичних об'ємів скидань до ГДС). <p>2. Показники екологічності техніки і технології включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт безвідходності технології; - кількість основного технологічного обладнання, функціонування якого супроводжується забрудненням навколишнього середовища; - кількість природоохоронного обладнання; - коефіцієнт максимальної зв'язаності потужностей очисного і основного технологічного устаткування; - коефіцієнт корисної дії природоохоронного устаткування і технологій ; - рівень забезпеченості і фактичне використання контрольно-вимірювальної апаратури на очисному устаткуванні. <p>3. Показники екологічності матеріальних ресурсів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обсяг вихідних матеріалів, які вироблені з поновлюваних ресурсів; - обсяг вихідних матеріалів, що належать до токсичних, небезпечних, вибухонебезпечних, вогненебезпечних речовин;

<ul style="list-style-type: none"> - здійснення моніторингу стану навколишнього середовища в зоні впливу підприємства; - підтримка екологічного порядку на промисловому майданчику; - використання підприємством додаткової інформуючої і попереджувальної екологічної маркіровки і написів; - використання підприємством паспортів безпеки речовини (матеріалу); - діяльність підприємства в області екологічної сертифікації; - діяльність підприємства в області добровільного екологічного страхування; - розвиток структури системи екологічного управління на підприємстві; - діяльність підприємства в області екологічних наукових досліджень; - екологічна діяльність підприємства, пов'язана з тарою і упаковкою продукції; - оцінка і аналіз витрат підприємства, пов'язаних з діяльністю в області охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів; - використання підприємством планів і результатів екологічної діяльності в роботі з акціонерами і інвесторами; - екологічна співпраця з іншими підприємствами; - оцінка непрямих ефектів дії підприємства на оточуючу середовище; - оцінка і прогноз впливу виробництва на здоров'я населення і персоналу; - оцінка і прогноз екологічного впливу виробництва на працездатність персоналу; 	<ul style="list-style-type: none"> - показники якості вихідних матеріалів і сировини (наприклад, вміст заліза в руді). <p>4. Показники екологічності продукції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обсяги виробництва та реалізації екологічно безпечної продукції; - обсяги виробництва та реалізації продукції з покращеними екологічними властивостями; - обсяги виробництва та реалізації продукції екологічного призначення; - ресурсоемність та збиткоємність одиниці продукції в цілому та за стадіями життєвого циклу продукції; - показники вмісту екологічно несприятливих речовин в продукції; - показники рециркуляції та утилізації продукції. <p>5. Показники екологічної відповідальності персоналу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кількість працівників, що приймають участь у програмах охорони навколишнього середовища; - кількість працівників, що є відповідальними за екологічну діяльність; - кількість працівників, що мають екологічну освіту; - розмір премії на одного працівника за виконання екологічних показників. <p>6. Показники екологічності результатів діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розмір плати за забруднення навколишнього середовища в межах встановлених нормативів; - розмір плати за забруднення навколишнього середовища понад встановлені нормативи; - коефіцієнт ефективності капітальних вкладень в природоохоронні заходи; - коефіцієнт ефективності поточних витрат на природоохоронні заходи; - щорічні витрати на капітальний ремонт основних виробничих фондів по охороні навколишнього середовища; - частка екологічних витрат в собівартості одиниці продукції; - приріст прибутку, внаслідок екологічної діяльності підприємства;
--	--

UBC
promo

ООО "НПО "Ю Би Си - ПРОМО"
ул. Селянская, 110
Харьков, Украина, 61157
(многоканальный)
тел.: ++380 572-23-47-16
Код ОКПО 33119392

Вих № 1909
від "15" бересня 2006р.

А К Т ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

в діяльність науково-виробничого об'єднання "UBC-promo"
результатів дисертаційного дослідження Токмакової Ірини Василівни
на тему "Механізми підвищення еколого-економічної ефективності управління
підприємством"

Частково введено в діяльність науково-виробничого об'єднання "UBC-promo" розроблену в дисертаційному дослідженні Токмакової І.В. модель еколого-економічного управління підприємством, а саме: здійснено оцінку ефективності еколого-економічного управління за допомогою методики, що базується на визначенні ступеня досягнення встановлених цілей, задач екополітики та показників запланованого рівня екологічної діяльності.

Визначена за даною методикою оцінка ефективності еколого-економічного управління підприємством складає 45%. Це свідчить про те, що здійснювана підприємством діяльність по еколого-економічному управлінні в цілому задовільна, але вимагає подальшого розвитку і вдосконалення.

Фінансовий директор
НВО «ЮБіСі - ПРОМО»

С.І. Резнік

Вих №
від "1908 20 Вересня 2008" р.

А К Т ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

в діяльність торгово-промислового холдингу "UBC-group"
результатів дисертаційного дослідження Токмакової Ірини Василівни
на тему "Механізми підвищення еколого-економічної ефективності управління
підприємством"

Частково впроваджено в діяльність торгово-промислового холдингу "UBC-group" розроблену в дисертаційному дослідженні Токмакової І.В. модель еколого-економічного управління підприємством, а саме: здійснено контроль результатів еколого-економічної діяльності за допомогою еколого-економічної діагностики, методика проведення якої базується на визначенні комплексної оцінки зниження економічного потенціалу підприємства під негативною дією екологічного чинника.

Визначені за даною методикою оцінки свідчать: по-перше, про достатньо високий рівень ефективності екологічної діяльності на підприємстві; по-друге, про проведення подальшої екологізації підприємства у напрямку застосування енергозберігаючих технічних рішень та використання маловідходної та безвідходної техніки.

Перший віце-президент
ТПХ "UBC-group"

І. Бурдиленко

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор Української державної
Академії залізничного транспорту
з доузвеської підготовки та
інституту післядипломної освіти,
та підвищення кваліфікації кадрів

А.О. Каграманян
2006 р.

АКТ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

результатів дисертаційного дослідження Токмакової Ірини Василівни на тему “Механізми підвищення еколого-економічної ефективності управління підприємством” у навчальному процесі Інституту перепідготовки та підвищення кадрів Української академії залізничного транспорту.

Токмакова Ірина Василівна запропонувала сукупність напрямків та інструментів підвищення еколого-економічної ефективності управління підприємством. Особливістю наукової розробки Токмакової І.В. є те, що в ній виявлено напрямки удосконалення екологічного управління як на державному рівні так і на рівні підприємства, обґрунтовано сутність еколого-економічного управління підприємством, розроблені методичні підходи щодо формування системи еколого-економічного управління підприємством.

Сутність запропонованих розробок складає: розроблена модель системи еколого-економічного управління підприємством, в якій основний акцент зроблено на контроль результатів та корегування дій, з метою забезпечення постійного поліпшення еколого-економічної ефективності діяльності підприємства, розроблена методика оцінки ефективності еколого-економічного управління підприємством.

Запропоновані розробки були впроваджені в навчальний процес підготовки магістрів та спеціалістів при викладенні курсу “Енергозбереження та екологія на транспорті” та окремих розділів курсу “Економічна безпека підприємства”.

Отримані розробки можуть бути використані при обґрунтуванні напрямків та інструментів екологізації на підприємствах промисловості та транспорту, а також при впровадженні систем управління охороною навколишнього середовища.

Заступник директора ІППК,
к.т.н., доцент

В.В. Захарченко